

From: 5.1.2.e, ir. ing. 5.1.2.e Woo
Sent: donderdag 25 juni 2020 22:28
To: 5.1.2.e Woo; 5.1.2.e Woo dr. 5.1.2.e Woo
Subject: RE: Advies voor 2e workshop COM over EFSA Bee GD
Attachments: bijen beschermdoel - advies Ctgb v1.2_opm 5.1.2.e Woo_5.1.2.e Woo.docx

Hallo 5.1.2.e W en 5.1.2.e Woo,

Dank voor jou check 5.1.2.e W. Jou aanvulling is akkoord en nav jou opmerkingen heb ik tekstvoorstellen gedaan om het te verduidelijken.

5.1.2.e Woo, wil jij daar een blik op werpen en bij akkoord graag de revisies accepteren, de opmerkingen eruit halen en dan kan het advies richting 5.1.2.e Woo (via 5.1.2.e W).

Gr 5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo @ctgb.nl>
Verzonden: donderdag 25 juni 2020 18:23
Aan: 5.1.2.e Woo, dr. 5.1.2.e Woo <5.1.2.e Woo @ctgb.nl>
CC: 5.1.2.e, ir. ing. 5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo @ctgb.nl>
Onderwerp: RE: Advies voor 2e workshop COM over EFSA Bee GD

Hoi 5.1.2.e Woo,

Dank weer! Ik heb nog een paar opmerkingen en een aanvulling. Zie bijlage.

Groet,

5.1.2.e W

Van: 5.1.2.e Woo, dr. 5.1.2.e Woo <5.1.2.e Woo @ctgb.nl>
Verzonden: donderdag 25 juni 2020 17:18
Aan: 5.1.2.e Woo <5.1.2.e Woo @ctgb.nl>
CC: 5.1.2.e, ir. ing. 5.1.2.e Woo <5.1.2.e Woo @ctgb.nl>
Onderwerp: RE: Advies voor 2e workshop COM over EFSA Bee GD

Hoi 5.1.2.e W,

Eigenlijk de stuk ven EFSA zegt bijna niets over solitaire bijen en hommels... Alleen dat het al besloten was op de laste workshop (en natuurlijk voor de laste GD) dat hommels en wilde bijen zijn wel SPUs voor het service "bestuiving". En dat er geen modellen zijn en weinig data dus wsl moet het gewoon gedaan worden door een "pragmatische" aanpak (ik lees inderdaad ook daar "extrapolatie"). Voor hommels hebben ze misschien een model wat kan gebruikt worden en ze gaan kijken... Anders wordt het ook het "pragmatische" aanpak.

Waarom zijn solitaire bijen meer NTA-ig dan bij-ig? Nou... Ze wonen niet en kolonies. Ze maken geen honing. Zij zijn, net als vlinders, gewoon nectar (en pollen) etende insecten. Dus, qua blootstelling en beschermdoel is het volgens ecologie/biologie logischer ze samen te voegen met andere nuttigen dan met honingbijen en hommels.

En ja, het wordt wel zo dat als je ze toevoegen met andere NTAs, zitten ze tijdelijk in het gewone heel vertraagd traject van de andere NTAs (het EFSA opinie ligt al HEEL LANG stil bij de commissie, trouwens). Hopelijk zou dat dan ook wat druk zetten op dat traject, wat kei nodig is, als ze daar naartoe worden geschoven!

Ik heb de document aangepast aangezien jouw voorstel. Laat het weten wat je ervan vindt.

Groetjes,

5.1.2.e Woo

From: 5.1.2.e Woo <5.1.2.e Woo @ctgb.nl>

Sent: donderdag 25 juni 2020 15:17

To: 5.1.2.e, ir. ing. 5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo @ctgb.nl>; 5.1.2.e Woo, dr. 5.1.2.e Woo 5.1.2.e Woo @ctgb.nl>

Subject: RE: Advies voor 2e workshop COM over EFSA Bee GD

Hoi 5.1.2.e Woo en 5.1.2.e Woo,

Dank voor de snelle actie! Helder stuk.

Ik begrijp uit jullie stuk dat er eigenlijk niet één aanpak kan worden gekozen voor alle bijen. Er moet per groep (honingbij, hommelmel, solitaire bij) bekeken worden welke aanpak het beste is. Voor de sociale bijen is dan wel één aanpak mogelijk. Voor solitaire bijen een andere.

Begrijp ik goed dat er voor solitaire bijen twee mogelijkheden zijn binnen de tijdshorizon van het mandaat:

- Extrapoleren van honingbijen (zoals in EFSA 2013 ook is gedaan, via aanpak 3): EFSA geeft in het background doc aan dat dit nodig blijft.
- NTA-aanpak (eens dat NTA-GD geupdate moet worden, maar dat gebeurt niet binnen tijdshorizon herziening bijen GD; dus dat zou dan for the time being de huidige NTA-aanpak zijn toch?)

Waarom vinden jullie de NTA-aanpak het meest geschikt? Ik weet dat we in ons eerdere commentaar op EFSA(2013) kritiek hebben geleverd over de extrapoleer-aanpak. Volgens mij hebben we toen niet eerder expliciet een voorkeur uitgesproken voor de NTA-aanpak. Als we 5.1.2.e Woo dit als voorstel willen meegeven, moeten we hem voorzien van de juiste argumenten waarom dat een betere keuze is dan de extrapolatie-route die EFSA blijkbaar voorstaat.

Verder geeft EFSA aan dat er twee modellen zijn voor solitaire bijen, maar dat die nog niet geschikt zijn. Kunnen we niet afspreken dat er een onderzoeksproject komt om dat model verder te ontwikkelen? Dat is dan voor de wat langere termijn en verbetert de korte termijn gekozen aanpak (extrapolatie of NTA).

Ik zou het advies inderdaad aanvullen met:

- het punt over de solitaire bijen. Ik zou hierin ook opnemen dat het goed is om EFSA te vragen hoe ze per aanpak precies om gaan met de solitaire bijen. Stel dat het aanpak 2 wordt, hoe gaan ze dat dan met de solitaire bijen doen? Hoe willen ze extrapoleren etc. Want dat is nu nog een beetje een blackbox en dit was ook één van de kritiekpunten op EFSA(2013).
- Overige vragen die we aan EFSA willen stellen (of LNV adviseren aan EFSA te stellen).

Groet,

5.1.2.e W

Van: [5.1.2.e], ir. ing. [5.1.2.e Woo] <[5.1.2.e Woo]@ctgb.nl>

Verzonden: donderdag 25 juni 2020 11:03

Aan: [5.1.2.e Woo], dr. [5.1.2.e Woo] <[5.1.2.e Woo]@ctgb.nl>; [5.1.2.e Woo] <[5.1.2.e Woo]@ctgb.nl>

Onderwerp: RE: Advies voor 2e workshop COM over EFSA Bee GD

[5.1.2.e Woo],

Dank voor het helder opgebouwde advies.

Zoals we net ook nog telefonisch hebben besproken is het zo dat het huidige voorstel alleen toepasbaar is voor kolonievormende insecten (bijen en hommels).

Voor honingbijen is er al een model en voor hommels is dat in de maak.

Voor solitaire bijen is deze aanpak niet geschikt.

Mocht dat bij de discussie aan de orde komen in onze lijn dat we terug moeten vallen op de methodiek vergelijkbaar met niet doelwit arthropoden.

Als solitaire bijen als onderdeel van de bijen guidance gehandhaafd wordt dan is een NTA benadering het meest geschikt.

Wetenschappelijk gezien zouden de solitaire bijen onderdeel moeten uitmaken van de niet doelwit arthropoden guidance. Maar die guidance is erg verouderd en zou dan echt geupdate moeten worden.

[5.1.2.e W], aan jou de vraag of je dit stuk discussie in het advies wil of dat we dat ter info aan [5.1.2.e Woo] laten weten.

Gr [5.1.2.e Woo]

Van: [5.1.2.e Woo], dr. [5.1.2.e Woo] [5.1.2.e Woo]@ctgb.nl>

Verzonden: donderdag 25 juni 2020 10:28

Aan: [5.1.2.e Woo] <[5.1.2.e Woo]@ctgb.nl>; [5.1.2.e], ir. ing. [5.1.2.e Woo] [5.1.2.e Woo]@ctgb.nl>

Onderwerp: Advies voor 2e workshop COM over EFSA Bee GD

Urgentie: Hoog

Hoi [5.1.2.e W] en [5.1.2.e Woo],

Hierbij het eerste versie van mijn advies voor [5.1.2.e Woo]. Ik vind optie 2 het beste. Laat het weten wat jullie ervan vinden.

Groetjes,

[5.1.2.e Woo]

[5.1.2.e Woo], PhD
Ecotoxicology

Ctgb
Bennekomseweg 41
6717LL Ede
The Netherlands

+31[5.1.2.e Woo]

[5.1.2.e Woo]@ctgb.nl

Niet aanwezig op woensdagen.
Out of the office Wednesdays.